



## Web akadálymentességi kisokos 20. részének teljes szövegű átirata

*A nyitóképen a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) neve és logója, valamint a „Web akadálymentességi kisokos – 20. rész: A nem webes dokumentumok akadálymentességi kérdései” főcím, és az „Előadó: Szántai Károly, web akadálymentességi szakértő” szöveg látható. A videó alatt végig az előadó hangja hallható.*

*A következő képen a „Nem webes dokumentumok” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy hölgy a laptopján szöveget szerkeszt.*

**Előadó:** Először azt kell tisztáznunk, hogy mit is értünk nem webes dokumentum alatt. Ezek azok a digitális dokumentumok, amelyek maguk nem weboldalak, és nincsenek is beágyazva közvetlenül egy weboldalra. Klasszikusan ilyenek például a szövegszerkesztővel készült dokumentumok, a táblázatkezelővel készült táblázatok, illetve a prezentációk. Egy ilyen dokumentum jellemzően azért kerül fel a webre, hogy a felhasználók letölthessék onnan. Vagyis a dokumentum nem a weboldallal együtt jelenik meg, hanem a felhasználónak előbb le kell töltenie, és csak ezt követően tudja megtekinteni egy böngészőprogramtól részben vagy teljesen független szoftverrel. Az is elképzelhető, hogy a dokumentum nem is kerül fel a webre, de mégis az interneten keresztül jut el a felhasználóhoz. Például e-mail-ben, vagy valamilyen üzenetküldő szoftver útján. Értelemszerűen ezeknek a nem webes dokumentumoknak is akadálymentesnek kell lenniük, máskülönben a bennük található tartalom nem lesz hozzáférhető a felhasználók számára. Mivel a különböző dokumentumok eltérő formátumokra, illetve eltérő technikai megoldásokra épülnek, ezért első lépésben arról kell meggyőződnünk, hogy egy adott dokumentumformátum, illetve a dokumentum megtekintésére használatos szoftverek milyen mértékben támogatják az akadálymentességet. Ebbe azt is beleértjük, hogy a

különböző kisegítő technológiákkal, így például a képernyőolvasó szoftverekkel mennyire kezelhetők.

*A következő képen a „PDF/UA” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin a PDF ikonja van.*

**Előadó:** Az egyik legelterjedtebb szabványos dokumentumformátum a PDF, mely az akadálymentesség szempontjából is jól specifikált. Olyannyira, hogy a PDF formátum akadálymentességi követelményeit egy önálló ISO szabvány írja le, aminek PDF/UA a neve. Ez döntően a WCAG szabvány irányelveire épül, de PDF specifikus szabályokkal is kiegészíti azt.

*A következő képen a „Címkézett PDF” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy PDF dokumentum címkéi vannak egy szerkesztőprogramban.*

**Előadó:** Az egyik legfontosabb követelmény, hogy a PDF dokumentum címkézett legyen. A PDF címkék nagyon hasonlóak a HTML címkékhez. Segítségükkel a dokumentum logikai struktúrája, és a különböző tartalmi egységek szemantikája definiálható. Például a PDF-ben is van H1 címke, amivel az első szintű címsorok jelölhetők meg. Vagy a PDF-ben elhelyezett képek is megcímkézhetők, és alternatív szöveggel is elláthatók. Mindezek segítségével a PDF dokumentum egy képernyőolvasóval is értelmezhetővé válik.

*A következő képen az „Akadálymentes dokumentum szerkesztése” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy szövegszerkesztő program van.*

**Előadó:** A PDF címkézését jellemzően az a szerkesztőszoftver végzi el, amivel a PDF dokumentumot előállítjuk. Például a Microsoft Office, a LibreOffice, az OpenOffice vagy az Adobe InDesign szoftverek is képesek ilyen dokumentumot exportálni. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy a szerkesztőszoftverben készülő nyers dokumentum, például a Word dokumentum is megfelelően készüljön el. Mindenkinek, aki online publikálásra vagy továbbításra szánt dokumentumot szerkeszt – függetlenül attól, hogy informatikai szakember vagy sem – oda kell figyelnie bizonyos akadálymentességi alapkövetelményekre. Ehhez általában a szerkesztőszoftver is segítséget nyújt. Ha például Word-ben szerkesztünk egy dokumentumot, akkor a „Véleményezés” menüben található „Akadálymentesség

ellenőrzése” funkció segítségével bármikor megvizsgálhatjuk, hogy a dokumentumunk megfelel-e az említett alapkövetelményeknek. Ha esetleg valamilyen korrekció szükséges, akkor instrukciókat is kaphatunk. Sajnos azonban ez a gépi ellenőrzés sem tud minden akadálymentességi problémát felismerni. Ha például a dokumentumban valamilyen információt csak a színnel jelzünk, akkor ehhez az információhoz a vak vagy a színtévesztő emberek valószínűleg nem fognak hozzáférni. Vagyis a dokumentum szerkesztőjének tudatosan oda kell figyelnie, hogy ezt a problémát elkerülje.

*A következő képen a „PDF ellenőrzése” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy PDF ellenőrző szoftver van.*

**Előadó:** Az elkészült PDF dokumentum akadálymentességének gépi ellenőrzése is megoldható. Például az Adobe Acrobat Pro vagy a PhantomPDF szoftverekben is van ilyen lehetőség. Sőt ezekkel a szoftverekkel utólagos akadálymentességi korrekciók is elvégezhetők, így például a PDF címkék is editálhatók.

*A következő képen a „Szkenelt PDF” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy szkennert van.*

**Előadó:** Végül fontos kihangsúlyoznunk, hogy a szkennelt PDF dokumentumok több szempontból sem akadálymentesek. Például a bennük lévő szövegek nem színezhettek át, illetve közvetlenül nem olvastathatók fel. Vagyis az akadálymentességhez elengedhetetlen, hogy a PDF dokumentum szöveges és címkézett tartalommal rendelkezzen.

*A videó záróképén a KIFŰ logója, és „A magyarországi digitalizáció szolgálatában” jelmondata látható.*